
Wierzchuca Nagórna, st. 3, gm. Drohiczyn, woj. podlaskie, AZP 51-81

Informator Archeologiczny : badania 33, 124-125

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Materiał zabytkowy obejmuje: około 7,5 tys. fragmentów naczyń ręcznie lepionych, około 1200 fragmentów naczyń toczonych, ponad 200 fragmentów naczyń zasobowych, 9 denarów rzymskich A. Piusa, Faustyny i Marka Aureliusza (7 srebrnych, 2 brązowe), 5 brązowych zapinek z podwiniętą nóżką i 2 żelazne - zniszczone, 72 zabytki metalowe (w tym półkoszek, fragment sierpa, cylindryczna kłódka, duży klucz kotwicowaty, brązowa igła, szydło, noże, okucia, sprzączki i inne), 2 szklane paciorki, przęśliki, ciężarki tkackie, osełki, kamień żarnowy i kawałki innych kamieni oraz obfity materiał kostny. Należy podkreślić, że ceramika ręcznie lepiona z osady wykazuje w wielu przypadkach znaczne podobieństwo formalne i technologiczne do ceramiki wczesnośredniowiecznej i ma liczne odpowiedniki w materiałach grupy dobrodzieńskiej z fazy D. Z uwagi na wielkość tej osady oraz ciągle jej niszczenie przez prace polowe, jak również walory materiału zabytkowego koniecznym jest całkowite zbadanie tego stanowiska.

Materiał zabytkowy przechowywany jest w Muzeum Ziemi Wieluńskiej.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Sprawozdaniach Archeologicznych”.

Badania będą kontynuowane.

Wapniarnia, st. 129, gm. Trzcinka, woj. wielkopolskie, AZP 38-24/74 – patrz: środkowa, młodsza i późna epoka brązu

Wąsowo, st. 29, gm. Muślin, woj. wielkopolskie, AZP 53-21/69 – patrz: wczesne średniowiecze

Wierzbowa, st. 1, gm. Wartkowice, woj. łódzkie, AZP 62-48/4 – patrz: wczesna epoka żelaza

WIERZCHUCA NAGÓRNA, st. 3, gm. Drohiczyn, woj. podlaskie, AZP 51-81

- ślady osadnicze z epoki neolitu
- ślady osadnicze z epoki brązu
- osada kultury przeworskiej z okresu wpływów rzymskich
- osadnictwo z wczesnego średniowiecza

Ratownicze badania archeologiczne, przeprowadzone w terminie od 6 czerwca do 1 września, przez Urszulę Perlikowską-Puszkarską (autorka sprawozdania, Państwowe Muzeum Archeologiczne). Finansowane przez WKZ. Czwarty sezon badań. Przebadano powierzchnię 255 m².

Badania wykopaliskowe poprzedziła analiza dotychczasowego rozpoznania badanego stanowiska w powiązaniu z morfologią terenu, rozpoznaniem powierzchniowym i wykonaną wstępną analizą dokumentacji i materiałów zabytkowych pozyskanych w poprzednich sezonach badawczych. Było to niezbędne, ponieważ stanowisko jest rozległe przestrzennie i chronologicznie (od około II w p.n.e. do IV w n.e. i wczesnego średniowiecza). Na stanowisku pojawiają się również materiały z neolitu i epoki brązu.

Przeprowadzone w 1999 roku prace badawcze koncentrowały się w centralnej i w zachodniej części stanowiska ze względu na zadokumentowanie tam obiektów przestrzennych sugerujących układ użytkowy. Dodatkowym celem badań była możliwość uzyskania informacji chronologicznych i kulturowych.

Wytyczono i przebadano 13 wykopów. Zadokumentowano i wyeksplorowano 26 obiektów. W tym kontynuowano eksplorację 5 obiektów (4 paleniska i jama zasobowa) i zadokumentowano 21 nowych obiektów - 10 palenisk, 10 śladów po słupach (?) i 1 wkop współczesny.

Tegoroczne badania wykopaliskowe dostarczyły nowych, cennych materiałów dotyczących rozplanowania obiektów przestrzennych i użytkowych.

Uzyskano bardzo cenny materiał ceramiczny, który pozwala na rekonstrukcję pełnych form naczyń. Znaleziono zapinkę żelazną kuszową z podwiniętą nóżką datowaną na fazę C1 lub C1a oraz srebrny denar Trajana z lat 103 - 111.

Osada w Wierzchucy Nagórnej stanowi ważne świadectwo osadnictwa ludności kultury przeworskiej regionu nadbużańskiego, ujawnia obecność elementów kultury wielbarskiej i powinna przyczynić się do zmiany widzenia obrazu kulturowego na obszarze Polski północno-środkowo-wschodniej, który jest obecnie budowany na podstawie źródeł sepulkralnych.

Materiał i dokumentacja przechowywane są przechowywany jest w Państwowym Muzeum w Białymstoku.

Badania będą kontynuowane.

Wilkowice, st. 8, gm. Żórawina, woj. dolnośląskie, AZP 83-29/123 – patrz: wczesne średniowiecze

Wołodź, st. 1, gm. Nozdrzec, woj. podkarpackie, AZP 109-78/55 – patrz: wczesne średniowiecze

Wojkowice, st. 15, gm. Żórawina, woj. dolnośląskie, AZP 82-29/134 – patrz: neolit

ZABRZEZIE, st. 5, gm. Rząśnia, woj. łódzkie, AZP 77-48/59

- ślady osadnictwa z okresu neolitu lub wczesnej epoki brązu
- mała osada lub obozowisko kultury pomorskiej z wczesnego okresu lateńskiego
- osada (przemysłowa?) z okresu wczesnego średniowiecza (XI-XII w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w terminie od 14 czerwca do 25 sierpnia, przez Mirosława Szukałę (autor sprawozdania, Fundacja Badań Archeologicznych im. Prof. K. Jażdżewskiego). Finansowane przez Kopalnię Węgla Brunatnego „Bełchatów” S.A. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 156 arów.

Materiały i obiekty występowały w zasadzie w jednej warstwie. Odkryto 418 obiektów osadniczych, w większości o niesprecyzowanym charakterze, większość związanych z kulturą pomorską. Przynajmniej dwa obiekty (107, 391) kultury pomorskiej mogą być pozostałościami po budynkach mieszkalnych. Wśród obiektów wczesnośredniowiecznych wyróżniają się obiekty 127, 216, 223 – domniemane jamy do produkcji dziegciu i obiekty 245 A, B, C - skupiska żużla.

Materiały ruchome: około 5 tys. fragmentów naczyń glinianych, w tym około 3500 fragmentów ceramiki kultury pomorskiej i około 500 wczesnośredniowiecznej, kilkanaście grud żużla żelaznego, 25 krzemieni, 3 fragmenty przedmiotów żelaznych, w tym 1 nóż średniowieczny i 2 fragmenty pręślików.

Materiały i dokumentacja zostały przekazane do dyspozycji Fundacji Badań Archeologicznych im. Prof. K. Jażdżewskiego.

Stanowisko zostało przebadane w całości i badania nie będą kontynuowane.

ZAKRZEWSKA OSADA, st. 1, gm. Więcbork, woj. kujawsko-pomorskie, AZP 32-32/46

- ślady osadnictwa ludności kultury pucharów lejkowatych (neolit)
- cmentarzysko kultury wielbarskiej fazy B2/C1 okresu wpływów rzymskich

Badania prowadził mgr Józef Łoś (Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego). Finansowane przez WKZ w Toruniu.

Prace o charakterze ratowniczym podjęto w związku z zagrożeniem stanowiska polegającym na nielegalnym wydobywaniu piasku. Celem było przeprowadzenie eksploracji i wykonanie dokumentacji najbardziej zagrożonych odcinków w piśnicy, a także określenie charakteru i zasięgu stano-